

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

7
PEDAGOŠKI INŠTITUT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

»Krepitev socialnih in državljanskih kompetenc strokovnih delavcev«

Le z drugimi smo

Andreja Babič
zunanja sodelavka

Sodelovanje šole z družino in lokalno
skupnostjo

OŠ Draga Bajca, Vipava, 16. 11. 2018

Naložbo sofinancirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije in
Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Potek seminarja

Šola in družina

- Namen
- Oblike sodelovanja
- Sodelovanje : partnerstvo
- Ovire in spodbujevalci
- Težavni starši

Šola in lokalna skupnost

- Ideje za projekte
- Naš projekt

Imate kakšne želje, pričakovanja, vprašanja?

Šola in družina

Na kakšne načine sodelujete?

Pomoč
otrokom pri
učenju

Govorilne ure,
roditeljski
sestanki

Svet staršev, svet
šole

Izleti

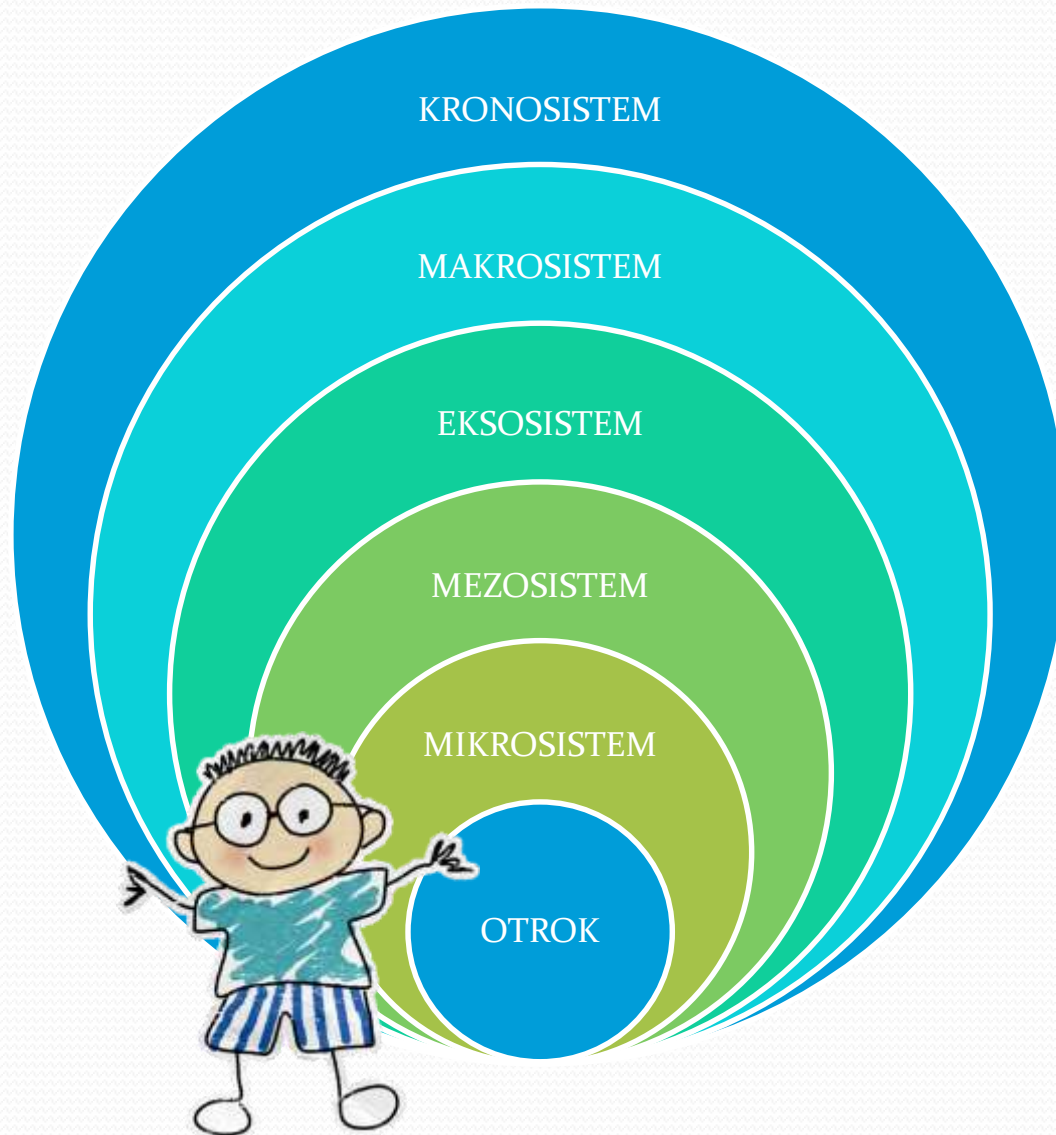
Šole za starše

Neformalna
druženja –
pikniki ...

Predstavitve
poklicev

Pozitiven govor o šoli, izobrazbi,
znanju, učenju

Bronfenbrennerjev ekološki model

Šola - družina

Za otroke

- Močan vpliv predvsem v zgodnjem obdobju.
  - Hitrejši šolski uspeh,
  - boljše akademske in jezikovne veščine,
  - boljša socialna kompetentnost,
  - učne navade,
  - pozitiven odnos do šole,
  - večja motivacija za delo,
  - manj disciplinskih težav.

Za starše

- Pozitiven vpliv na samopodobo starševstva.

Šola - družina

- Mladostniki

- Manj vključevanja staršev.
- Ob rednem spremljanju še vedno pozitivni učinki:
  - vpliv na akademske cilje, več časa za šolo in več opravljenih DN,
  - višja prisotnost otroka v šoli, vzornejše vedenje.

Višanje socialnega kapitala

- Bolj vključeni → več veščin za podporo otroku.
- Stik z učiteljem → pričakovanja učitelja, šole, več pomoči pri DN, poveča se otrokovo učenje doma.
- Sodelovanje z drugimi starši → izmenjava mnenj, višja starševska samopodoba.

Socialna kontrola

- Več stika s šolo → večja doslednost med šolo in starši pri pričakovanjih do otroka.

Šola - družina

- Rizična skupina staršev
  - tisti, ki se ne cenijo, negativna samoocena,
  - podcenjevanje intelektualnih sposobnosti,
  - visoka revščina,
  - negativne izkušnje s šolanjem.
- „... ni starša, ki ne bi skrbel in ne bi sodeloval ... imajo negativne izkušnje in nizko samozaupanje. Zato tudi verjamejo, da niso sposobni izobraževati. ... Težava pa je, da taki starši ne vedo, kaj bi morali vprašati ...“

Oblike sodelovanja

Odnosi med šolo in domom

- Dom in šola ne sodelujeta
  - Velike razlike v kulturi, strah staršev, konflikti zaradi otrokovih težav

Oblike sodelovanja

Odnosi med šolo in domom

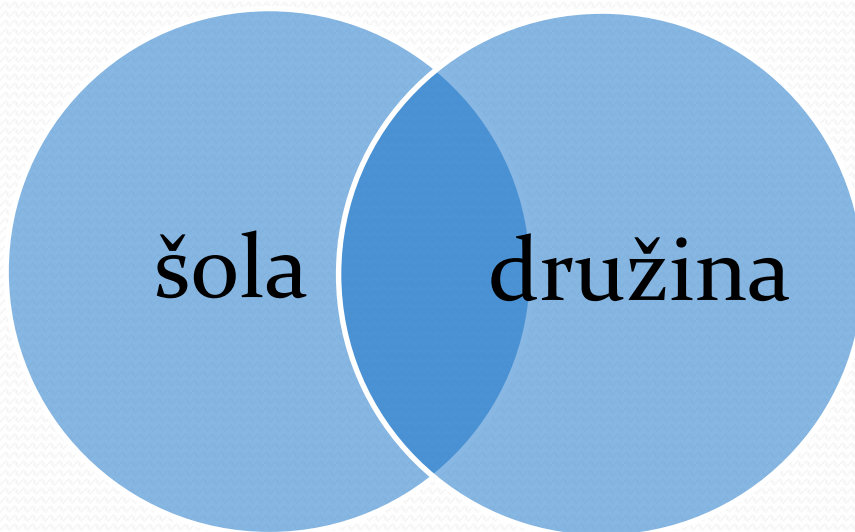
- Šola preplavi dom
  - Šolske težave, ambicioznost

Oblike sodelovanja

Odnosi med šolo in domom

- Zdrav odnos
  - Sodelovanje, večina domačega življenja je šole prosta.

Sodelovanje : partnerstvo

Obstaja razlika med sodelovanjem in partnerstvom?

Sodelovanje : partnerstvo

- Beguš, 2012

Sodelovanje z družino

- delitev odgovornosti,
- površinska oblika sodelovanja,
- ni enakovrednega položaja pri odločanju,
- odgovornost je lahko izmenična,
- predlogi so lahko zavrnjeni brez razloga,
- ni soodločanja,
- vedno mora biti cilj ...

Partnerstvo z družino

- vključevanje v neposredno delo,
- dogovarjanje, soodločanje, možnost izbire
- da imamo vsi skupne cilje/enakopravna vloga obeh strani,
- dialoga v smeri spoštovanja različnosti,
- komplementarnost – da se dve zadevi združita v eno,
- enakovrednost,
- je na višji ravni kot sodelovanje,
- participativna vloga staršev,
- informacije o otrokovem napredku,
- sprotno reševanje težav,
- spoštovanje razlik, strpnosti ...

Sodelovanje : partnerstvo

- Pričakovanja od partnerstva med šolo in družino
  - enakovrednost med učitelji in starši,
  - spoštovanje potreb in želja učenca,
  - upoštevanje in pomoč pri premagovanju ovir za partnerski odnos (jezik, kultura ...),
  - ustvarjanje boljših rešitev, programov, priložnosti za učenca,
  - omogočanje sodelovanje staršev pri odločanju in upravljanju šole,
  - uspešno partnerstvo pripomore k višjemu zadovoljstvu delavcev šole.

Spodbujevalci in ovire

*Kaj pripomore in kaj ovira oblikovanje partnerstva,
šola – družina?*

Spodbujevalci in ovire

- Prepričanja staršev in učiteljev, ki ovirajo ustvarjanje partnerskega odnosa

učitelj	starši
• staršev šola ne zanima, • preveč zaposleni, • mame bolj skrbijo zase kot za otroke, • starši so jezni, kadar jih učitelji pokličejo, • se sploh ne ukvarjajo z vzgojo svojih otrok.	• učitelji nas ne želijo zraven, • moji otroci ne želijo, da sem zraven, • nimamo časa, • učitelji pričakujejo več, kot zmorem narediti, • ne morem vedeti, kaj učitelji želijo ipd.

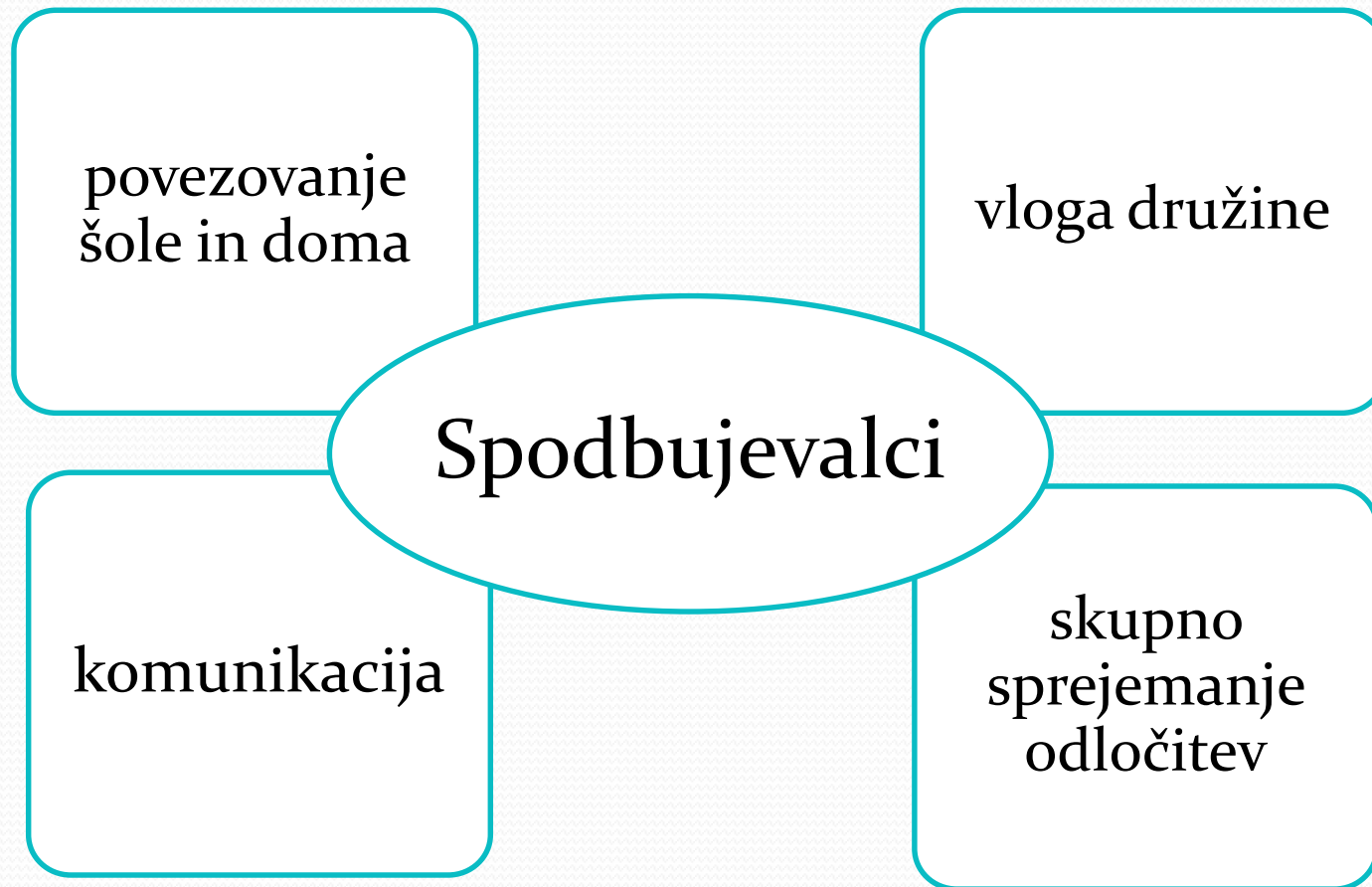
Spodbujevalci in ovire

- Velkavrh, 2008: zakaj starši ne sodelujejo
  - 59 % pomanjkanje časa in prezaposlenost v službi,
  - 19 % slaba izkušnja staršev z učitelji, ni pravega stika z učitelji,
  - 14 % učitelji ne upoštevajo mnenja staršev,
  - 7 % starši nezainteresirani za sodelovanje s šolo,
  - 5 % neuspešnost otroka,
  - Ostalo:
    - strah pred avtoriteto,
    - občutek neenakosti,
    - obveznosti v družini,
    - slabe izkušnje staršev s šolo iz mladosti,
    - pomanjkanje strpnosti v medsebojni komunikaciji,
    - časovno omejene govorilne ure,
    - formalizem, ki je prisoten v šoli in na ministrstvu,
    - pomanjkanje varstva za mlajše otroke,
    - lasten odpor do šole,
    - beg od problemov,
    - nezadovoljstvo z določenimi učitelji (ni mogoče doseči sprememb).

Spodbujevalci in ovire

- Velkavrh, 2008: želje staršev
  - 12 % več stika s šolo po internetu, prek telefona, spletnih strani in forumov,
  - 5 % več komunikacije in aktivnejšo vlogo na roditeljskih sestankih,
  - 5% več popoldanskih govorilnih ur in večje upoštevanje starševskih mnenj, predlogov ter sprememb s strani šole,
  - Ostalo:
    - več vpogleda v pouk in predstavitve,
    - več srečanj ob različnih priložnostih, kot so novo leto, zaključek šolskega leta,
    - več neformalnih srečanj s starši, učitelji in otroki, kot so skupni izleti, tematski popoldnevi, dnevi odprtih vrat ipd.

Spodbujevalci in ovire

Spodbujevalci in ovire

- Komunikacija
  - aktivna, osebna, pogosta, kulturno prilagojena,
  - šola ustvarja okolje, da se družine počutijo dobrodošle in cenjene,
  - dvosmerna komunikacija, izmenjava mnenj,
  - jasno sporočilo družinam, da so ključni partnerji pri reševanju velikih problemov,
  - upoštevanje kulturne in jezikovne različnosti ter upoštevanje, da ima vsaka družina svoj način komuniciranja,
  - odprtost do potreb in stališč družin,
  - priznavanje prispevka družin,
  - formalna ali neformalna komunikacija,
  - komunikacija se dogaja na različnih prostorih in v različnih okoljih.

Spodbujevalci in ovire

- Povezovanje šole in doma
  - zavedanje prekrivanja šolskega in domačega okolja,
  - poudarjanje povezave partnerstva in otrokovega učnega uspeha,
  - sodelovanje družin in šol pri oblikovanju pozitivnega odnosa do učenja pri vsakemu otroku,
  - zagotavljanje, da so družine obveščene o otrokovem napredku,
  - prenos spretnosti in znanj iz šole domov in obratno,
  - učiteljevo delo skupaj s starši na individualni ravni.

Spodbujevalci in ovire

- Vloga družine
  - nudenje strategij podpore družini in spodbujanje učenja otrok v šoli,
  - organizacija seminarjev, razprav, srečanj na področjih kot so pismenost in matematika, delo na domu in v razredu, razvoj mladih, odločanje za poklic ...,
  - razumevanje družinskih prioritet,
  - jasno vodenje šole in dostopno vodstvo,
  - odprtost šole za ideje staršev, prostor kjer lahko tudi starši prispevajo,
  - razvoj veščin kot so komunikacija, sodelovanje in upravljanje s konflikti.

Spodbujevalci in ovire

- Skupno sprejemanje odločitev
  - zagotavljanje, da so vrednote in interesi staršev slišani in spoštovani,
  - zagotavljanje priložnosti za mnenje in odločanje vsem staršem ne glede na narodno, ekonomsko, socialno, versko pripadnost.

Predpostavke za sodelovanje

- Vse družine in šole želijo otrokom najboljše.
- Vsi otroci imajo pravico da razvijejo svoj potencial.
- Družine so prvi in stalni otrokov vzgojitelj.
- Družine in šole spoštujejo raznolikost družin in slednje izkoristijo za še močnejše grajenje partnerstva.
- Vodstvo je ključno za izgradnjo, vzdrževanje in obnovo partnerstev.
- Partnerski odnos šola-družina izboljšuje motivacijo učencev in učenje.
- Dober partnerski odnos šola-družina izboljšuje in povezuje tudi povezave med šolami in skupnostmi.
- Partnerstvo lahko vključuje vse skupine, ki podpirajo družino in šolo.

Spodbujevalci in ovire

- „... manj formalni odnosi med starši in učitelji so edini način za razvijanje medsebojnega zaupanja. V takih odnosih so se starši pripravljene pogovarjati bolj odkrito o svojem otroku, o pričakovanju in skrbi za njegovo prihodnost. V neformalnih oblikah sodelovanja razvijajo starši samozavest in odgovornost.“

Težavni starši

Ukazovalni

- Agresiven stil komuniciranja
  - jeza, ni poslušanja, loputanje ...
- Težko sodelovanje, o vsem odločajo oni; lahko poniževalni.

Leni

- Pasiven stil komuniciranja
  - odločitve prepuščajo drugim, brez mnenja.
- Delo prepuščajo drugim.

Manipulativni

- Posreden način komuniciranja
  - pasivno agresiven, nadležno komuniciranje, lahko daje občutek krivde, lahko tudi diplomatski.
- Igranje žrtve.

Muhasti

- Mešanje vseh stilov komuniciranja.
- Menjevanje razpoloženja, čustveno izigravanje.

Težavni starši

Imate izkušnje s težavnimi starši?

- *V parih si predstavite svojo izkušnjo s težavnimi starši.*
- *V 5 minutah povejte kolegu:*
  - *razlog pogovora s staršem,*
  - *kakšen je bil ta starš,*
  - *kako ste reagirali,*
  - *ste bili s svojo reakcijo zadovoljni.*
- *Slušatelj **ne sme** prekinjati govora, spraševati, komentirati, lahko pa si misli zapisuje. Če govorec predhodno zaključi, počakata v tišini.*
- *Po preteku 5 minut, lahko slušatelj postavi vprašanje, pove svojo misel. Tu naj steče pogovor.*
- *Po 5 minutah sledi menjava.*

Težavni starši

- Ukazovalni – strategije
  - Ohranjanje svojih standardov,
  - mirnost in potrpežljivost,
  - pomoč kolega (že s prisotnostjo),
  - spraševanje o ciljih, govor v dejstvih → pomembno, da občuti pomen svoje vloge pri rešitvi in da ga napeljemo k rešitvi.

Težavni starši

- Leni – strategije
  - Omejen čas pogovora,
  - konkreten prikaz intervencije,
  - spodbujanje k razmišljanju, spraševanje po mnenju,
  - poudarjanje pomena njihove vloge in aktivacije (pogosto te posameznike spremlja naučena nemoč).

Težavni starši

- Manipulativni – strategije
  - Velikokrat potrebuje opomnik, da ne pozabijo in preložijo obveznost,
  - jasni cilji,
  - zavedanje svojih omejitev,
  - poudarjanje njihove odgovornosti in da oni to zmorejo.

Težavni starši

- Muhasti – strategije
  - Ne prevzemanje odgovornosti za njihovo slabo počutje.

Težavni starši

- Splošni napotki za delo s težavnimi posamezniki
  - Razmislite o začetku pogovora in ciljih.
  - Če ste pobudnik pogovora – predstavite vzrok.
  - Zapišite si začetek vašega opisa problema. Brez interpretacij.
  - Zapišite si pomožna vprašanja – sprašujte, kako se oni soočajo s težavo na splošno.
  - Predvidite možne rešitve problema.
  - Aktivno poslušajte sogovornika, empatija.
  - Pazite na temo, da ne zaidete iz pogovora.
- Razmerje moči: tisti, ki vabi je v prednosti – pomembno je dati staršem prostor, da spregovorijo!
- K dobremu stiku in rešitvi veliko pripomore tudi zgolj poslušanje – TIŠINA!

Starši

- Starši se morajo počutiti v šoli **dobrodošle** in se zavedati, da je njihovo sodelovanje pomembno za napredek in razvoj otrok. Starši morajo dobiti občutek, da sta **njihov otrok in otrokov napredek v šoli pomembna** ter da se otrok ne izgublja v množici.
- Starši **niso obvezani poslušati splošnih navodil učitelja**, kako naj doma delajo z otrokom. Radi se pogovarjajo in pripovedujejo, zato je pomembno, da jim **učitelji prisluhnejo**. Največkrat **sami od sebe prosijo za nasvete in pomoč** pri vzgoji ter učenju svojih otrok.

Šola in lokalna skupnost

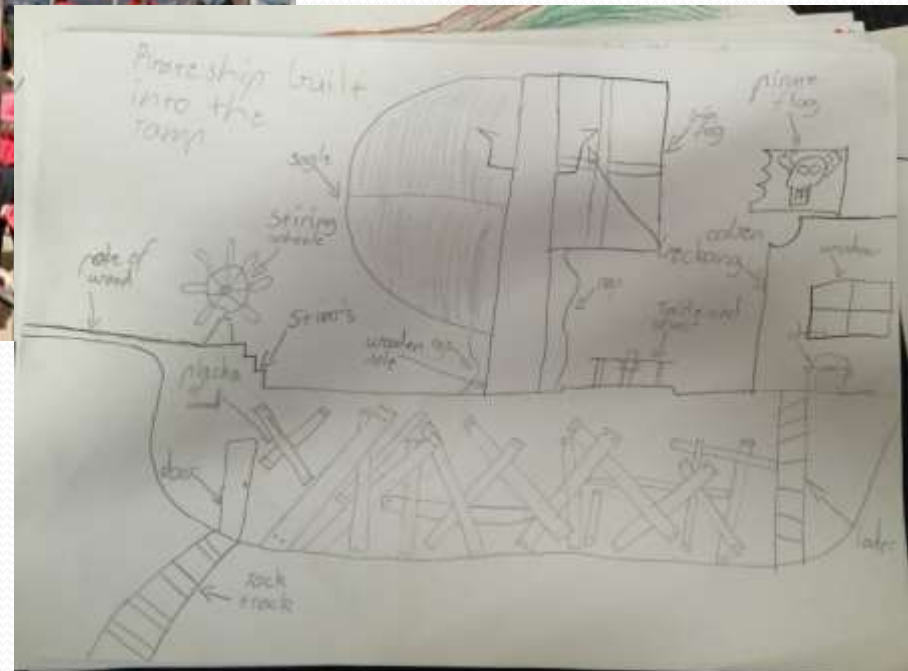
Šola in lokalna skupnost

Kje vse že delujete?

Dan požarne varnosti

Začarani vrt

Varna pot v šolo

Po prvem tednu pomoč prostovoljcev (društvo upokojencev).

Miklavžev sejem

Šola in lokalna skupnost

- Primeri

- Prostovoljstvo na šoli in na domu (študentke).
- Predstavitve poklicev (starši).
- Izbirni predmet čebelarstvo (zbiranje prispevkov za dobrodelne namene).
- Donacija odpadnega materiala (filc).
- Donacija šolskih omaric.
- Dan prostovoljstva (socialni praktikum).

Šola in lokalna skupnost

- *V skupinah si podelite izkušnje.*
  - *Kaj že imate, kaj dobro deluje ...*
  - *Koga vse vaši projekti vključujejo?*
  - *Kdo koordinira?*
  - *Imate različne šole skupne točke, poudarke?*

Šola in lokalna skupnost

V občini Kremenček bodo letos praznovali 100 letnico ustanovitve. Občina se je skozi leta zelo razvila, predvsem pa je ponosna na šolstvo: vrtec, osnovno šolo in srednjo šolo. Ker župan Fredko želi, da bi slovesnost vključila čim več krajanov in se zaveda pomena šole, je učitelje prosil, da obeležijo obletnico s skupnim projektom. Pri tem je šolam pustil prosto pot, prav tako je zagotovil, da denar ni problem.

Ravnatelji so v vas opazili visok potencial in danes se nahajate na prvem skupnem sestanku, kjer zbirate ideje in pripravljate okvirni načrt.

Šola in lokalna skupnost

- *Vaš projekt*
  - *Zamislite si projekt, ki bi povezal vrtec, OŠ, srednjo šolo ter lokalno skupnost. Kaj potrebujete, česa manjka?*
  - *Načrtujte ta projekt. Ne omejujte se s finančnimi sredstvi, časom, materiali ...*
  - *Vključevati mora učence, učitelje, starše, lokalno skupnost.*
- *Kako bi vaš projekt prispeval k šoli in lokalni skupnosti?*

Šola in lokalna skupnost

- *Primer:*
  - *Zakaj? (iz česa izhajamo, problem, ki ga opažamo)*
  - *Kdaj?*

NASLOV	
Kdo?	
Otroci, učenci, dijaki	
Vrtec	
OŠ	
SŠ	
Starši	
Lokalna skupnost	

Šola in lokalna skupnost

- *Primer:*

- *Zakaj? Prazna stena v atriju, opozarjanje na slabe razmere.*
- *Kdaj? → V OPB.*

POSLIKAVA STENE ATRIJA

Kdo?	naloga
Učitelji	• Izberejo temo za poslikavo skupaj z učenci. • Nabavijo barve. • Pomagajo pri pripravi in koordinaciji otvoritve.
Učenci	• Izberejo temo za poslikavo skupaj z učitelji. • Slikajo steno. • Pripravijo točke za otvoritev poslikave.
Starši	• Pomagajo pri poslikavi. • Pripravijo prostor za otvoritev. • Pripravijo prigrizke.
Lokalna skupnost	• Pripravijo prigrizke. • Udeležijo se otvoritve. • Lokalni medij pripravi prispevek o poslikavi.

Hvala za pozornost!

Prijetno in uspešno šolsko leto še naprej.

Andreja ☺

